

HE 195/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maantielain 5 ja 42 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maantielakia muutettavaksi niin, että sähkö- ja viestintäjohtojen sekä muiden yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen teialueelle helpottuu. Jatkossa tienpitoviranomaisen olisi myönnettävä sijoittamislupa teialueelle, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle tai vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Maantien teialueen muodostavaa aluetta

myös laajennettaisiin niin, että siihen kuulisivat myös tiehen välittömästi liittyvät alueet, jotka uuden tien tekemisen tai tien parantamisen yhteydessä tarvitaan yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista varten.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2013.

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Joulukuun 2012 voimakkaat talvimyrskyt aiheuttivat laajoja ja pitkiä sähkökatkoksia erityisesti haja-asutusalueilla ja maaseutujen taajamissa. Työ- ja elinkeinoministeriö asetti tämän jälkeen työryhmän laatimaan toimenpide-ehdotukset sähköjakelun toimintavarmuuden parantamiseksi. Maaliskuussa 2012 julkaistuissa ehdotuksissa keskeisessä roolissa on keski- ja pienjännitejohtojen maakaapeloinnin edistäminen, millä voitaisiin ehkäistä ilmajohtojen päälle kaatuneiden puiden aiheuttamia sähkökatkoksia. Kotitalouksien ja yritysten sähköntarpeen turvaamisen lisäksi maakaapeloinnin edistäminen varmistaisi viestintäverkkojen toiminnalle kriittisten tukiasemien sähkönsyötön.

Ongelmana maakaapeloinnissa on, että se on huomattavasti ilmajohtojen vetämistä kalliimpaa. Energiamarckkinaviraston esittämien arvioiden mukaan keski- ja pienjänniteverkkojen maakaapelointiasteen nostaminen 60—80 %:iin maksaisi 5,0-6,7 miljardia euroa.

Tällaisten kaapelointimäärien toteuttaminen kymmenessä vuodessa merkitsisi sähkökäyttäjille arviolta 4-9 %:n korotusta kokonaissähkölaskuun kymmenen vuoden aikana. Maakaapeloinnin kustannukset vaihtelevat kuitenkin huomattavasti maasto-olosuhteiden mukaan, mutta maakaapelien sijoittaminen maantien varteen olisi keskimäärin noin 30 % edullisempaa kuin sen sijoittaminen muualle. Maanteiden varsien hyödyntäminen mahdollisuuksien mukaan merkitsisi siis huomattavaa säästöä kokonaissummassa. Lisäksi tien suunnitteluvaiheessa tulisi nykyistä paremmin ottaa huomioon sähkö- ja viestintäjohtojen sijoitustarpeet.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön johdolla neuvoteltiin tammikuussa 2012 keinoista, joilla maakaapelointia voitaisiin edistää. Lyhyen aikavälin kehittämiskohteiksi sovittiin maakaapeleiden sijoittamista maantialeelle ohjaavan Liikenneviraston ohjeen (Sähköjohdot ja maantiet) edellyttämien suojausvaatimusten keventäminen sekä tienpitotöiden sähköturval-

lisuuden varmistaminen luomalla tienpitäjän ja sähköverkonhaltijoiden välille kunnossapitotöiden työprosessit, jotka pitävät sisällään keskitettyyn sijaintipalvelujärjestelmään perustuvan toimintamallin kaapelien paikkatietojen selvittämiseksi (vastuu Erillisverkot oy:llä). Sijoitusluvan myöntäminen edellyttäisi jatkossa digitaalista paikkatietoa kaapelista. Neuvottelussa sovittiin myös kaapelien suojamerkintöjen parantamisesta sekä siitä, että tienpitäjälle tulee korvata kaapeleiden sijoittamisesta aiheutuvat kustannukset ”aiheuttaja maksaa” -periaatteen mukaisesti. Lisäksi sovittiin, että Liikennevirasto ja Pirkanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) kehittävät sähköisen prosessin lupahakemuksille ja sähköyhtiöt parantavat johtojen sijoitussuunnitelmien laatua, mikä nopeuttaisi prosessia. Liikenneviraston päivitetty Sähköjohdot ja maantiet – ohje tuli voimaan heinäkuun alussa 2012 ja siinä suojausvaatimuksia on sovitun mukaisesti kevennetty niin, ettei turvallisuutta kuitenkaan vaaranneta. Suojausvaatimusten keventäminen vähentää maakaapeloinnin kustannuksia merkittävästi.

Tammikuussa 2012 sovittiin pidemmän aikavälin toimenpiteiksi, että sähköyhtiöiden edellytetään laativan vastuualueillaan suunnitelmat kaapelireiteiksi ja suunnitelmissa otetaan huomioon kriittiset matkaviestinverkon tukiasemat. Lisäksi edellytetään, että sähköyhtiöt ja teleyritykset sovittavat paremmin yhteen reittisuunnitelmansa kustannusten säästämiseksi. Samalla vähentyisivät tielikennettä ja tienpitoa hankaloittavat kaivaukset teialueella. Maantielakia sovittiin myös muutettavan niin, että kaapelien sijoitustarpeet voidaan paremmin ottaa huomioon sekä vanhojen että uusien teiden osalta.

2 Nykytila

Maantiealueen laajuudesta, tienpidon kustannuksista sekä sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamisesta maantiealueelle säädetään maantielaisissa (503/2005). Maantielain 5 §:ssä on määritelty maantien teialue, johon ajoradan ja pientareen lisäksi kuluvat esimerkiksi kevyen liikenteen väylät, levähdys-, varasto- ja kuormausalueet sekä tienpitoa varten tarpeelliset alueet, rakenteet, raken-

nelmat ja laitteet. Teialuetta ei sen sijaan ole muiden yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden vaatima tila, joten esimerkiksi sähkö, vesi- tai viestintäjohtojen sijoittamista varten ei tietoiimituksessa voida lunastaa lisä-alueita.

Maantielain 42 §:n mukaan teialueeseen kohdistuva työ sekä rakennelmien, johtojen ja muiden laitteiden sijoittaminen teialueelle vaatii tienpitoviranomaisen luvan. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Luvan saaja on velvollinen tekemään rakennelman tai laitteen ja pitämään sen kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan. Jos rakennelman tai laitteen käyttämisestä aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa tienpidolle, on luvan saaja velvollinen kustannuksellaan tekemään tienpitoviranomaisen vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakennelman tai laitteen. Pykälän 2 momentin mukaan on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava asiasta tienpitoviranomaiselle, jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen.

Sijoittamisluvat on vuoden 2010 alusta lähtien käsitelty keskitetysti koko maan osalta Pirkanmaan ELY-keskuksessa. Toistaiseksi yhtään sijoittamislupaa ei ole evätty, mutta esimerkiksi tilan puutteen tai tienpidon turvallisuuden vuoksi osassa lupia johtojen sijoituspaikka teialueella on ollut hakemukselta poikkeava. Vuonna 2010 lupia myönnettiin 2140 ja vuonna 2011 2478. Vuoden 2012 syyskuun loppuun mennessä lupia myönnettiin 2077, joten hakemusten määrä on viime vuosina kasvanut. Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2010 27 päivää, 2011 44 päivää ja 2012 29 päivää. Eniten lupia myönnettiin Uudenmaan ELY-alueelle (20 %) ja vähiten Lapin ELY-alueelle (4 %). Maanteiden varsille on sijoitettu pitkillä tieosuuksilla pääasiassa sähkö- ja viestintäjohtoja. Pääosin lyhyemmille osuuksille maanteiden varsilla on sijoitettu maakaasuputkia, kaukolämpöputkia, vesi- ja viemäriputkia sekä biokaasuputkistoja.

Viestintämarkkinalain (393/2003) 101 §:n mukaan telekaapeli on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava yleisistä teistä annetussa laissa tarkoitettulle teialueelle. Jos telekaape-

lin sijoittamisesta ei sovita, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi antaa teleyritykselle sijoitusoikeuden vahvistamalla telekaapelisuunnitelman. Vastaavaa säännöstä ei ole sähkömarkkina-alueissa (386/1995). Jos sähköjohdon sijoittamisesta tiealueelle ei sovita, sähköverkkoyhtiö joutuu hakemaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 5 §:n mukaisen luvan sähköjohdon sijoittamiseksi tiealueelle. Käytännössä tienpitoviranomainen on myöntänyt maantielain 42 §:n mukaisen luvan sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamiseen tiealueelle. Uusien sähkö- ja viestintäjohtojen sekä niihin kuuluvien laitteiden sijoittaminen tiealueelle on kuitenkin vaikeutunut huomattavasti, koska erityisesti viestintäjohtoja on sijoitettu tiealueelle runsaasti. Sähköjohtojen maakaapeloinnin lisääntyessä olisi erittäin tärkeää, että viestintä- ja sähköyhtiöiden yhteistoimintaa ja tiealueen suojarakenteiden yhteiskäyttöä kehitetään. Jos tähän ei päästä vapaaehtoisen yhteistyön ja toiminnan kehittämisen kautta, olisi tilanteeseen puututtava lainsäädännöllisin keinoin.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on, että sähkö- ja viestintäjohtojen sekä muiden yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle helpottuu ja tiealueen käyttö tehostuu. Tämä olisi tärkeää esimerkiksi sähköntoimitusvarmuuden parantamiseksi, koska maakaapeloinnin kustannukset ovat tiealueella selvästi raivaamatonta aluetta alhaisemmat.

Maantielakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että tienpitoviranomaisen harkintavalta yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskevien lupien myöntämisessä kaventuisi. Näissä tapauksissa tienpitoviranomaisen olisi myönnettävä lupa, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Aluetta, joka muodostaa maantien tiealueen, laajennettaisiin niin, että siihen kuuluisivat myös tiehen välittömästi liittyvät alueet, jotka uuden tien tekemisen tai tien parantamisen

yhteydessä tai myöhemmin tarvitaan yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden, kuten sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamista varten.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Sähkö-, viestintä- ja vesijohtojen sekä erilaisten putkien vaatiman alueen liittäminen uusien ja parannettavien väylien tiealueeseen voi hieman lisätä väylien rakennuskustannuksia lunastettavan alueen kasvaessa. Kyse ei kuitenkaan ole merkittävästä lisäkustannuksesta, koska lisäalueen tarve on yleensä vähäinen ja uudis- tai parannuskohteiden vuosittainen määrä on melko pieni. Monissa tapauksissa varsinaista lisäaluetta ei myöskään tarvita, kun johtojen ja putkien sijoittamiseen on tiesuunnittelun alusta saakka varauduttu ja niille on tehty asianmukaiset suojarakenteet osana rakennusprojektia. Raha-määräistä arviota on vaikea esittää, koska hankkeet eroavat kokoluokan, tiealueen rakenteen, sijoitettavien johtojen ja putkien määrän sekä ympäröivän asutuksen osalta niin suuresti toisistaan.

Muutos vaikuttaa myös vähäisessä määrin yksityisiltä tai yhteisöiltä lunastettavan maan määrään, mutta he saavat lunastuksessa täyden korvauksen alueesta.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Tiealueen vähäinen laajennus voi yksittäistapauksissa lisätä tiesuunnitelmista tehtäviä valituksia, mikä näissä tapauksissa voi hieman viivästyttää hankkeiden toteutusta ja lisätä vähäisessä määrin valitusviranomaisten työtä.

4.3 Ympäristövaikutukset

Mahdollinen tiealueen laajennus voi vaikuttaa vähäisessä määrin myös tieympäristön ympäristöarvoihin. Toisaalta yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät rakenteet, rakennelmat ja laitteet sijoitettaisiin kuitenkin lähiympäristöön, joten muutoksen koko-

naisvaikutus ympäristöön voi olla myönteinen.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Maantiedealueen laajentaminen mahdollistaa tien leventämisen tai muun parantamisen vuoksi siirrettävien johtojen ja putkien sijoittamisen liikenteen ja tienpidon kannalta sopivaan paikkaan, millä on myönteinen vaikutus liikenneturvallisuuteen ja tienpidon sujuvuuteen.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenneviraston kanssa. Valmistelun pohjana oli työ- ja elinkeinoministeriön, Energiamarkkinaviraston, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Johtotieto Oy:n kanssa käydyt neuvottelut maakaapeloinnin edistämisestä maantiedealueilla. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot työ- ja elinkeinoministeriöltä, ympäristöministeriöltä, oikeusministeriöltä, Liikennevirastolta, Liikenteen turvallisuusvirastolta,

Viestintävirastolta, Energiamarkkinavirastolta, ELY-keskuksilta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta, Johtotieto Oy:ltä, FiCom ry:ltä, Energiateollisuus ry:ltä, Suomen Kaasuyhdistys ry:ltä ja Vesilaitosyhdistys ry:ltä.

Lausunnoissa kannatettiin esitystä ja sen tavoitteita, mutta muutama lausuja nosti esiin huolen tienpitoviranomaisen liian laajasta päättävällään lupamenettelyssä. Toisaalta Liikennevirasto ja osa ELY-keskuksista toivoivat esitystä laajennettavaksi valmisteluvaiheessa esillä olleilla lisääntyvien tienpitokustannusten korvaussäännöksellä sekä määräyksellä, joka oikeuttaisi tienpitoviranomaisen yhteistoiminnan edistämiseksi määräämään luvan saajan asentamaan suoja-putken tulevia käyttäjiä varten. Myös eräissä muissa lausunnoissa korostettiin tarvetta edistää jatkossa johtojen ja kaapeleiden sijoittajien yhteistoimintaa. Haittakorvausten ja yhteistoimintakysymyksen selvittäminen on käynnistynyt Liikenneviraston johtamassa työryhmässä ja näihin asioihin on tarkoitus palata myöhemmin, jos sääntelytarvetta ilmenee.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

5 §. *Maantiehen kuuluvat alueet, rakenteet, rakennelmat ja laitteet sekä tiealue.* Pykälän otsikkoon lisätään selkeyden vuoksi pykälän soveltamisalaan aiemminkin kuuluneet maantiealueelle sijoitetut rakenteet. Pykälän 1 ja 3 momentteihin ei ehdoteta muutoksia, lukuun ottamatta muutamia 1 momenttiin ehdotettuja pykäläteknisiä muutoksia. Pykälän 2 momenttiin ehdotettavassa lisäyksessä maantiealuetta laajennettaisiin tien välittömästi liittyvään alueeseen, joka maantietä rakennettaessa tarvitaan sähkö- ja viestintäjohtojen sekä muiden yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista varten.

Yhteiskunnan toiminnan kannalta katsotulla välttämättömyydellä viitataan ehdotuksessa erityisesti energiantuotantoon ja –jakeluun, viestintäverkkoihin sekä vesi- ja viemäröintijärjestelmään. Ehdotuksen tarkoituksena on huomioida entistä paremmin sähköjakelun toimitusvarmuuden parantamiseen sekä tietoyhteiskunnan kehittämiseen liittyvät tarpeet hyödyntää maantiealuetta erilaisten johtojen ja muiden laitteiden sijoituspaikkana. Johtojen lisäksi muutos koskisi esimerkiksi vesi- ja viemäriputkia, kaukolämpöputkia, erilaisia kaasuputkia ja johtojen vaatimia suojarakenteita, kuten maanalaisia suojaputkia ja –laattoja, jatkoskaivoja, siltoihin asennettavia kaapelihyllyjä sekä suojavaalleja ja kaiteita. Johtojen ja putkien asentajat ovat pääasiassa sähkö- ja viestintäverkko-yhtiöt, vesilaitokset sekä käyttäjät, kuten puolustusvoimat ja laajakaistaosuuskunnat.

Maantielain 9 §:n mukaisesti tien rakentamisella tarkoitetaan sekä uuden tien tekemistä että tien parantamista, joten sijoitustarpeet voitaisiin molemmissa tapauksissa ottaa huomioon tiesuunnitelmaa laadittaessa. Silloin rakenteita, rakennelmia tai laitteita varten tarvittava alue olisi mahdollista lunastaa samalla, kun lunastetaan varsinaista tietä varten tarvittava alue. Samanaikaisesti tien rakennustyön yhteydessä tapahtuvaa johtojen

ja putkien asentamista tiealueelle sekä erityisesti johtojen omistajien yhteisrakentamista on tienpitoviranomaisen toimesta edistetty siten, että tulossa olevista maantien rakentamisista on tiedotettu johtojen omistajille. Yhteisrakentamista on tarkoitus edistää myös johtotietoja tarjoavien yritysten toimesta rakennettavilla portaaleilla, joihin merkitään tiesuunnitelmat ja johtojen sijoittamista koskevat suunnitelmat.

42 §. *Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittaminen tiealueelle helpottuisi. Tienpitoviranomaisen olisi näissä tapauksissa myönnettävä toimenpiteelle lupa, jos siitä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Vähäistä suuremmalla haitalla tarkoitetaan haittaa, joka ylittää tavanomaisen tiealueelle sijoitettujen rakenteiden, rakennelmien, johtojen ja muiden laitteiden huomioon ottamisesta ja varomisesta johtuvan haittatason. Määräyksen soveltamispiiri olisi yhtenevä 5 §:n 2 momenttiin ehdotetun muutoksen kanssa, eli koskisi lähinnä energiantuotantoon ja –jakeluun, viestintäverkkoihin sekä vesi- ja viemäröintijärjestelmään liittyviä johtoja ja putkia. Lupia ei olisi pakko myöntää hakemuksen mukaisina, koska asennustilan puute, liikenneturvallisuuden varmistaminen tai tienpidon vaatimusten huomioiminen voi edellyttää muutoksia esimerkiksi toteutustapaan tai sijoituspaikkaan tiealueella. Muilta osin lupaan tai sen myöntämisperusteisiin ei esitetä muutoksia. Selkeyden vuoksi pykälän otsikkoon lisätään aiemminkin soveltamisalaan kuulunut rakenteiden sijoittaminen ja pykälätekstistä poistetaan maininta johdoista, jotka ovat soveltamisalaan kuuluvia laitteita.

Pykälän 2 momentti vastaa asiasisällöltään nykyistä 1 momentin viimeistä virkettä. Momentin jälkimmäisen virkkeen muotoilussa on huomioitu ehdotetussa 1 momentissa oleva jako yhteiskunnan toiminnan kannalta

välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamisen ja muiden rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamisen välillä. Jos siis kyse on yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamisesta tiealueelle, luvan saajan on ryhdyttävä tienpitoviranomaisen vaatimiin korjaaviin toimenpiteisiin, jos rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden käyttämisestä aiheutuu vaaraa liikenteelle tai vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Muissa tapauksissa tienpitoviranomaisen voi vaatia korjaavia toimenpiteitä, kuten nykyisinkin, jos sijoittamisesta aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa tienpidolle.

Nykyinen 2 momentti siirtyisi asiasisällöltään muuttamattomana pykälän 3 momentiksi. Momenttia kuitenkin täsmennetään niin, että siitä käy selkeästi ilmi ilmoitusvelvollisuuden koskevan tulevaan toimenpiteeseen ryhtymistä.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2013.

3 Suhde perustuslakiin ja säättämisyjärjestys

Esityksessä ehdotetaan maantietalueen käsitteen laajentamista, mitä on syytä tarkastella perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuuden suojan näkökulmasta.

Maantielain 5 §:n muutos tarkoittaisi sitä, että uusia teitä rakennettaessa ja vanhoja teitä parannettaessa valtio voisi tienpitäjänä joutua

lunastamaan tiekäyttöön hieman nykyistä laajemman alueen. Kaikissa tapauksissa tämä ei ole tarpeen, koska nykyisinkin maakaapelit ja –johdot voidaan tiealueen rakenteen ja laajuuden sen salliessa sijoittaa uuden tien tiealueelle, kun siihen on suunnittelussa varauduttu. Perustuslain 15 §:n 2 momentin mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttää korvausta vastaan säädetään lailla. Maantietalueen lunastukseen sovelletaan lakia kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977), jonka 4 §:n 1 momentin mukaan lunastaa saadaan, kun yleinen tarve sitä vaatii. Pykälässä säädetään lisäksi, että lunastukseen ei saa ryhtyä, jos lunastuksen tarkoitus voidaan yhtä sopivasti saavuttaa jollain muulla tavalla taikka jos lunastuksesta yksityiselle edulle koituvaa haittaa on suurempi kuin siitä yleiselle edulle saatava hyöty. Nyt ehdotettu muutos koskisi yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden, kuten sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamista, joten yleisen tarpeen vaatimuksen on katsottava täyttyvän. Mahdollisesti tarvittavat lisäalueet lunastetaan täyttää korvausta vastaan, joten menettelyn ei voida katsoa olevan vastoin perustuslaissa turvattua omaisuuden suojaa.

Edellä kerrotun perusteella katsotaan, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa säättämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

maantielain 5 ja 42 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maantielain (503/2005) 5 ja 42 § seuraavasti:

5 §

Maantiehen kuuluvat alueet, rakenteet, rakennelmat ja laitteet sekä tiealue

Maantiehen kuuluvat:

1) ajorata pientareineen ja muut liikenteen käyttöön tarkoitetut alueet, kuten jalkakäytävä ja pyörätie, erikoiskuljetustie, pysäköintipaikka ja -alue, joukkoliikennettä ja sen käyttöä palveleva alue sekä levähdys-, varasto- ja kuormausalue;

2) 1 kohdassa mainittujen alueiden säilymistä ja käyttämistä varten pysyvästi tarvittavat ja niihin välittömästi liittyvät rakenteet, rakennelmat ja laitteet;

3) liikenteen ohjauslaitteet ja muut tienkäyttäjien opastukseen tarvittavat rakenteet, rakennelmat ja laitteet;

4) muut tienpitoa taikka liikennettä tai sen haittojen ehkäisemistä varten tarpeelliset alueet, rakenteet, rakennelmat ja laitteet, kuten meluste ja riista-aita.

Maantiehen kuuluu varalaskupaikka, joka on määrätty tienhen liitettäväksi, sekä alue, joka tarvitaan valtakunnan rajan ylittävstä tieliikenteestä aiheutuvia toimintoja varten. Maantiehen kuuluu myös tienhen välittömästi liittyvä alue, joka maantietä rakennettaessa tarvitaan sähkö- ja viestintäjohtojen sekä muiden yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista varten.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu alue muodostaa maantien tiealueen. Tiealue, jonka rajoja ei ole kiinteistötoimituksessa määrätty, ulottuu kahden metrin etäisyydelle ojan tai, missä ojaa ei ole, tieluiskan tai -leikkauksen ulkosyrjästä.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on oltava tienpitoviranomaisen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskeva lupa on kuitenkin myönnettävä, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle.

Luvan saaja on velvollinen suorittamaan 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja pitämään rakenteen, rakennelman ja laitteen kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Luvan saaja on velvollinen kustannuksellaan tekemään tienpitoviranomaisen vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakenteen, rakennelman tai laitteen, jos sen käyttämisestä aiheutuu 1 momentissa tarkoitettua vaaraa tai haittaa.

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on toimenpiteestä, hyvissä ajoin ennen siihen ryhtymistä, ilmoitettava tienpitoviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2012

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Asunto- ja viestintäministeri *Krista Kiuru*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

maantielain 5 ja 42 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maantielain (503/2005) 5 ja 42 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

*Maantiehen kuuluvat alueet, rakennelmat ja
laitteet sekä tiealue*

Maantiehen kuuluvat:

1) ajorata pientareineen ja muut liikenteen käyttöön tarkoitetut alueet, kuten jalkakäytävä ja pyörätie, erikoiskuljetustie, pysäköintipaikka tai -alue, joukkoliikennettä ja sen käyttöä palveleva alue taikka levähdys-, varasto- tai kuormausalue;

2) *edellä* 1 kohdassa mainittujen alueiden säilymistä ja käyttämistä varten pysyvästi tarvittavat ja niihin välittömästi liittyvät rakenteet, rakennelmat ja laitteet;

3) liikenteen ohjauslaitteet ja muut tienkäyttäjien opastukseen tarvittavat rakenteet, rakennelmat ja laitteet; *sekä*

4) muut tienpitoa taikka liikennettä tai sen haittojen ehkäisemistä varten tarpeelliset alueet, rakenteet, rakennelmat ja laitteet, kuten meluste ja riista-aita.

Maantiehen kuuluu varalaskupaikka, joka on määrätty tien liitettäväksi, sekä alue, joka tarvitaan valtakunnan rajan ylittävistä tieliikenteestä aiheutuvia toimintoja varten.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu alue

Ehdotus

5 §

Maantiehen kuuluvat alueet, rakenteet, rakennelmat ja laitteet sekä tiealue

Maantiehen kuuluvat:

1) ajorata pientareineen ja muut liikenteen käyttöön tarkoitetut alueet, kuten jalkakäytävä ja pyörätie, erikoiskuljetustie, pysäköintipaikka *ja* -alue, joukkoliikennettä ja sen käyttöä palveleva alue *sekä* levähdys-, varasto- ja kuormausalue;

2) 1 kohdassa mainittujen alueiden säilymistä ja käyttämistä varten pysyvästi tarvittavat ja niihin välittömästi liittyvät rakenteet, rakennelmat ja laitteet;

3) liikenteen ohjauslaitteet ja muut tienkäyttäjien opastukseen tarvittavat rakenteet, rakennelmat ja laitteet;

4) muut tienpitoa taikka liikennettä tai sen haittojen ehkäisemistä varten tarpeelliset alueet, rakenteet, rakennelmat ja laitteet, kuten meluste ja riista-aita.

Maantiehen kuuluu varalaskupaikka, joka on määrätty tien liitettäväksi, sekä alue, joka tarvitaan valtakunnan rajan ylittävistä tieliikenteestä aiheutuvia toimintoja varten. *Maantiehen kuuluu myös tien välittömästi liittyvä alue, joka maantietä rakennettaessa tarvitaan sähkö- ja viestintäjohtojen sekä muiden yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista varten.*

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu alue

muodostaa maantien tiealueen. Tiealue, jonka rajoja ei ole kiinteistötoimituksessa määrätty, ulottuu kahden metrin etäisyydelle ojan tai, missä ojaa ei ole, tieluiskan tai -leikkauksen ulkosyrjästä.

muodostaa maantien tiealueen. Tiealue, jonka rajoja ei ole kiinteistötoimituksessa määrätty, ulottuu kahden metrin etäisyydelle ojan tai, missä ojaa ei ole, tieluiskan tai -leikkauksen ulkosyrjästä.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakennelmien, *johtojen* ja *muiden* laitteiden sijoittaminen tiealueelle vaatii tienpitoviranomaisen luvan. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä häirtää tienpidolle. Luvan saaja on velvollinen tekemään rakennelman tai laitteen tekemään sen kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaan. Jos rakennelman tai laitteen käyttämisestä aiheutuu vaaraa liikenteelle tai häirtää tienpidolle, on luvan saaja velvollinen kustannuksellaan tekemään tienpitoviranomaisen vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakennelman tai laitteen.

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava *asiasta* tienpitoviranomaiselle.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuvaan *työhön* sekä *rakenteiden*, rakennelmien ja laitteiden *sijoittamiseen* tiealueelle on *oltava* tienpitoviranomaisen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä häirtää tienpidolle. *Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskeva lupa on kuitenkin myönnettävä, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa häirtää tienpidolle.*

Luvan saaja on velvollinen *suorittamaan I momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja pitämään rakenteen*, rakennelman ja laitteen kunnossa tienpitoviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Luvan saaja on velvollinen kustannuksellaan tekemään tienpitoviranomaisen vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan *rakenteen*, rakennelman tai laitteen, *jos sen käyttämisestä aiheutuu I momentissa tarkoitettua vaaraa tai häirtää.*

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on toimenpiteestä, hyvissä ajoin ennen siihen ryhtymistä, ilmoitettava tienpitoviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20____